

RECORREGUT DE LA PEDRA SECA PER MONISTROL DE CALDERS

Interessant itinerari pel patrimoni rural
monistolenc

NUCLI ANTIC • L'OM • DOLMEN DEL PLA DE TRULLARS
MAS CASANOVA • CODRO GROS

Del nucli antic

Sortim per l'avinguda de Pere Tarrés i el carrer de l'Om de la Urbanització "Masia del Solà", tot seguint el curs de la riera de l'Om. Al bell mig d'un camp, que el carrer circumda, hi ha una de les 600 barraques de vinya trobades en el nostre terme. Es tracta de la barraca dels camps del Mestre Plans.

Continuem pel carrer que discorre pel fons de la vall, fins a arribar al carrer de la Casanova, per on comencem a pujar allunyant-nos de la riera. El seguim fins que trobem el carrer del Pla de Trullars. Agafem aquest carrer i, just abans de deixar el carrer asfaltat, veiem una barraca en molt bon estat, tancada amb una porta: és la barraca de l'Estudiant dels Roures de la Mònica (més endavant en trobarem una altra del mateix nom). Deixem l'asfaltat, i al cap d'una mica el carrer es converteix en pista forestal. Uns metres més amunt de l'última casa veiem unes feixes, ara sense conrear, que formen el Clot de la Casanova i a mà esquerra trobem una altra barraca, recentment restaurada: la barraca del Benet.

Seguim el camí, que fa un ample revolt cap a l'esquerra a sota de les restes del Mas Casanova, i uns metres més amunt es troba una cruïlla. Allà mateix, a la dreta, hi ha les restes d'una barraca: la primera de les dues barraques de l'Andreu. Continuem per la pista de la dreta, i passem per la barraca de l'Andreu, molt destacada. És de les darreres aixecades en el nostre poble. Continuant per la mateixa pista, passem a ran de la Font de la Casanova, que queda quasi al fons del torrentet, sota mateix del camí. Estem una estona sense trobar cap barraca conservada, fent una ampla volta que va a buscar el Torrent de les Toixoneres i els antics Pins del Julià (actualment sense pins, desapareguts en l'incendi del 2003).

A l'extrem d'aquest territori, ens trobem una carena que ens permet retrobar la vall de la riera de l'Om, a prop del Gorg Negre. Des d'aquest

1

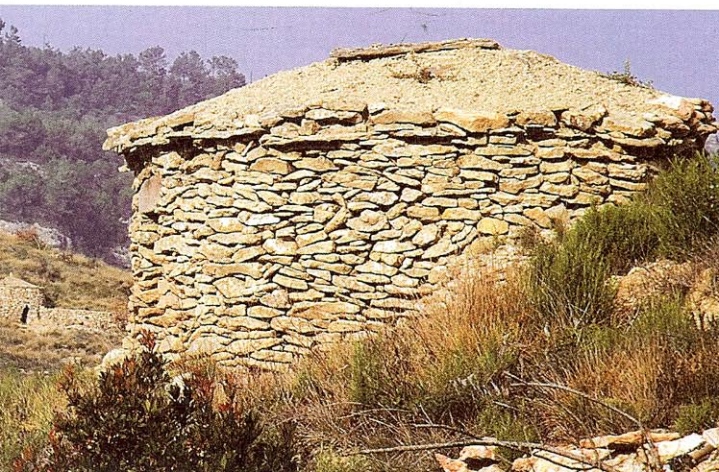
a l'Om

lloc es veu el sinuós curs de la riera, i algunes barraques a l'altre costat de la vall, tant coster amunt com a baix, a prop de la llera de la riera.

Sota el camí mateix, una altra barraca molt ben conservada, que podria ser la **barraca del Coix**. Seguirem el camí, que torna a baixar fent un ample revolt damunt de la riera, fins a arribar a una nova cruïlla, damunt de la riera. Si des de la cruïlla baixem cap a la riera, a mà dreta, a uns cent metres trobem una altra barraca. Damunt de la cruïlla mateix n'hi ha una altra, encara. Aquestes dues barraques pertanyen a unes vinyes abandonades de fa més d'un segle, i no se'n sap el nom.

Continuem pujant pel camí de l'esquerra, passem per sobre de les restes de l'Om i empenem la vall del torrent de l'Horta de l'Om. Seguim el mateix camí, que va pujant suaument i va trobant diverses barraques a banda i banda. És de destacar un banc a peu de camí, que pertany a una barraca molt destruïda que hi ha al damunt, i una altra barraca, mal conservada, però que presenta una característica curiosa: està construïda aprofitant una roca. Davant mateix, a l'altra banda del torrentet, es veu encara una altra barraca, al marge d'una feixa més ampla.

El camí continua pujant, i va deixant vinyes -i barraques- a banda i banda. De les del costat dret, només se'n veu una, ja que queden a sota del camí, però sí les de l'esquerra, que es troben a prop del camí o just damunt seu. Una de les més ben conservades és la **barraca del Picol**, més amunt de la qual encara en trobem tres més: una de paret, una de petita a ran d'un camp actualment conreat, i una de quadrada que domina ja l'indret de l'Horta de l'Om. Les tres pertanyien a la **vinya del Canet**, que s'estenia per tota aquesta fondalada, al costat solei. Tot al llarg del camí, a l'altra banda de la vall, l'obaga, hem pogut veure, si som observadors, unes quantes barraques més, en diferent estat de conservació.

De l'Om

al Pla de Trullars

Des d'aquell lloc, un cop visitada l'Horta de l'Om, seguim el camí de la dreta, que guanya alçada, passant a ran de la barraca quadrada que hem esmentat abans, i s'arriba al lloc, senyalitzat, d'on surt un corriol que ens durà fins al camí del Pla de Trullars, al Collet de la Baga de l'Om. És un tros de camí on es poden veure alguns "forats del fato".

En aquest lloc, podem triar entre dues opcions, la primera de les quals, seguint cap a la dreta, allarga una mica la nostra ruta, i ens permet veure unes quantes barraques més, el Dolmen del Pla de Trullars i el mirador del Serrat del Guaita. Si, en canvi, seguim cap a l'esquerra, tornem ja cap al poble. La primera variant inclou la segona.

El mas Casanova

Seguint la variant que allarga la ruta, pugem fins al Coll Sobirà, des d'on veiem la Roca Raor a mà esquerra, i, sempre seguint la pista, arribem al Sot del Perer, on podem veure dues de les barraques més boniques de Monistrol: la del Toia i la del Xei, quasi una al costat de l'altra. Més endins, encara hi ha la del Tet i un parell més, que queden bastant amagades. El camí es va enfilant, en direcció a les Roques del Calbet, on es pot veure l'esvoranc de la Pedrera del Tasar, i va passant a prop d'altres barraques, entre les quals destaca la del Calbet, que consta de dos habitacles: la barraca pròpiament dita, i un espai per a la mula, immediat a la barraca. A la dreta, comença el Serrat del Trompa, on hi ha encara d'altres barraques, una de les quals es pot veure des del camí per on pugem.

Arribats a la Pedrera del Tasar, el camí continua pujant fins arribar al Pla de Trullars, on hi ha el Dolmen. És un lloc destacat pels vestigis arqueològics recentment reconstruïts, i per la vista de què hom hi gaudeix. Un darrer esforç encara ens permetrà tenir una panoràmica més bona: seguint el camí carener que ressegueix el Pla de Trullars, ens podem enfil·lar fins al Serrat dels Guaites, que duu aquest nom perquè és el lloc on, durant tota la temporada estiuenca, s'instal·len els guaites del foc.

3

Codro Gros

La Pedrera del Tasar

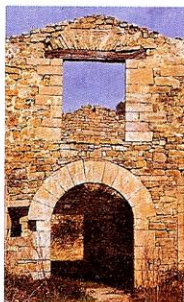

Porxo del Rector

Des de l'extrem sud-oest del Serrat del Guaita, on hi ha el plafó orientatiu i la tanca, baixarem per un corriol marcat, per anar a buscar la carena que hi ha a sota. Passarem pel costat d'una barraca recentment restaurada i continuarem sempre seguint la carena fins a baixar al Coll Sobirà on enllacem amb el camí de pujada.

Escales per accedir a la vinya

L'om

Del Pla de Trullars a la Casanova

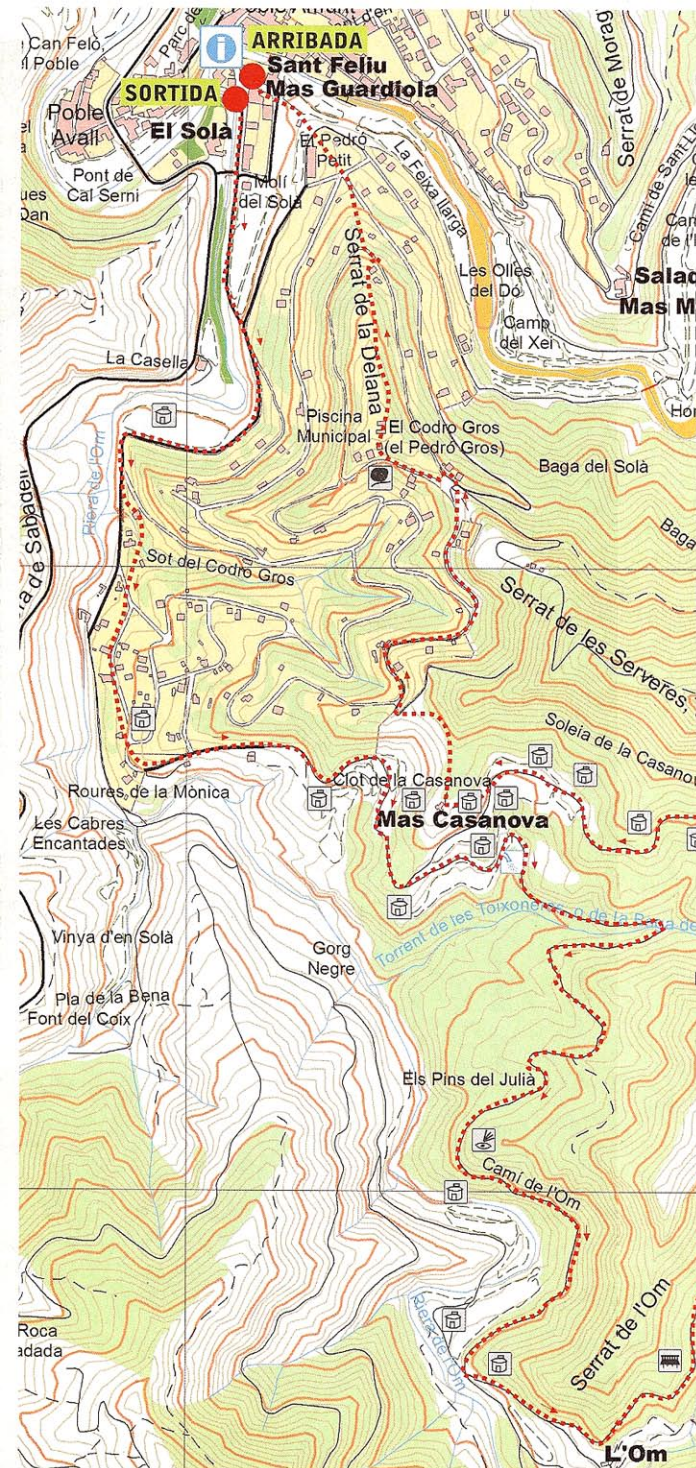
Anem passant les vinyes, moltes d'elles amb barraques, del Vaquer, del Tinoi, de l'Esquirol, del Benet, del Joan, del Ciuró, i de la Caterina... És un tros de camí de gran concentració de vinyes, on en podem veure de diferents tipologies i estils, així com dipòsits d'ensulfatar, bassetes per a aplegar aigua, forats a les parets per a guardar el feto, escales als marges per passar d'una feixa a l'altra...

Més endavant, i ja a les envistes de les restes de la Casanova, encara podem trobar cinc barraques més: la del Blanco, la del Jep Do, a sota del camí, la del Baltasar, la de l'Estudiant, barraca que veiem de lluny perquè abans d'arribar-hi agafem un corriol que puja cap a la Casa Nova. Passem per sobre de la barraca de Ca la Xica fins a arribar a les ruïnes del Mas Casanova. Des del mas, el camí va pujant molt lleugerament cap al Collet Roig, on retrobarem els carrers de la urbanització. Al Clot de la Casanova el bon observador pot arribar a veure tres barraques més, alguna d'elles molt dissimulada en la mateixa orografia i les feixes que s'hi marquen.

Un cop a la urbanització, emprendrem cap a la dreta, pel carrer de la Casanova i després pel de la Piscina, que hem de seguir amunt, a la dreta. Així, arribarem al Collet del Codro Gros, deixant a mà esquerra els Sots del Codro Gros. Anirem a buscar la negra roca anomenada d'aquesta original manera, i, passant entre ella i la piscina municipal, anirem a buscar la carena de la Delana, per la qual baixarem fins arribar a prop de l'antiga caseta d'informació de la urbanització, la Font dels Enamorats, el Pedró Xic, el Porxo del Rector (antiga fassina, destil·leria d'alcohol del segle XVII), i l'església parroquial de Sant Feliu de Monistrol de Calders, on s'acaba la ruta.

LLOCS DESTACATS:

L'Om

Mas també molt antic, apareix esmentat ja amb aquest nom en documents medievals. Actualment desaparegut (només en queda el paller, un cup i el pou), estigué habitat i en ús fins a mitjan segle XX. Era un dels masos històrics del terme monistrolenc, referència obligada al sud-est del terme.

Dolmen del Pla de Trullars

Recomanem el tríptic específic d'aquest important megàlit monistrolenc.

El mas Casanova

La Casanova, o, realment, el mas Casanova. D'origen incert, però present ja en documents del segle XVI, estigué habitat i en ús fins a darreries del segle XVIII o principis del XIX. Després caigué en desús i en l'estat ruïnós que encara mostra avui dia.

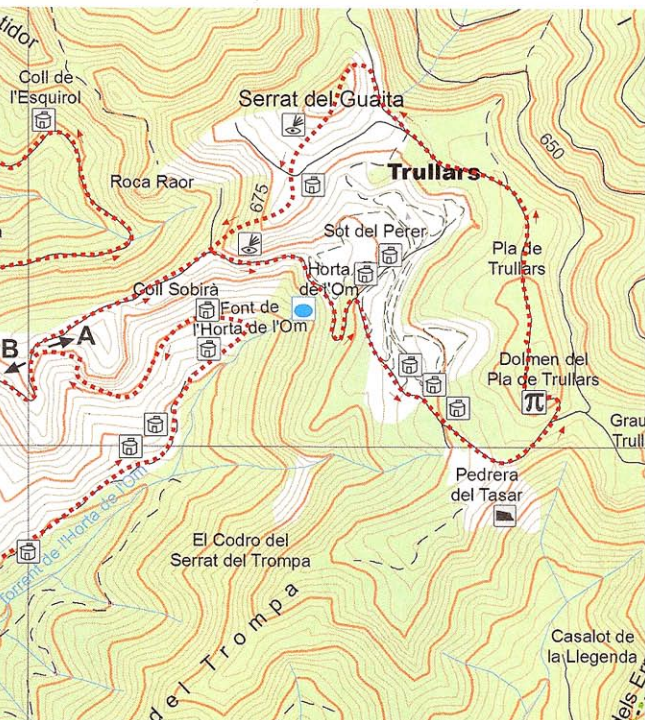
Codro Gros o Pedró Gros

Grossa pedra de referència obligada en aquest sector del terme. Des d'aquest punt un cop a l'any es beneïa el terme parroquial. És situat al peu del camí de Granera, que és possiblement un camí mil·lenari: podria ser fins i tot una via romana, tot i que sí que és segur un camí d'època carolíngia.

simbologia

	Punt d'informació		Barraques de vinya		El Codro Gros
	Vista panoràmica		Fonts		Bassa
	Dolmen del Pla de Trullars		Pedrera		Banc

TRAM DE LA RUTA

Elements presents a les vinyes

Feixes

Les feixes, situades en costers perquè la terra plana es dedicava a conreus més extensius (blat, ordi, civada...), aconseguïen escalonar els pendissos inclinats construint parets que limitessin i separessin les vinyes. Les parets, sempre de pedra seca, s'estenen per tot el terme monistrolenc, i molt especialment al llarg de la ruta d'avui.

Rases i altres conduccions d'aigua

Servien per a desviar l'aigua, en temps de pluja, del seu curs natural, de manera que no pogués desfer les vinyes. Alhora, servia per a conduir l'aigua cap a diferents menes de dipòsits i basses, i així poder-la emmagatzemar per tal d'aprofitar-la per a ensulfatar o fins i tot, quan n'hi havia prou, per a regar les feixes més baixes, que podien contenir altres menes de conreu.

Escale

Com que la vinya d'un pagès podia estar formada per diferents feixes, de vegades separades per parets altes, sovint es troben pedres encastades a la paret, de les quals arriben a sobresortir mig metre, disposades per a fer un pràctic accés a la vinya de sota o del damunt.

Barraques

Fetes amb les pedres sobreres de les parets, i que feien nosa a l'interior de la vinya, es construïen amb pedra seca i amb tècniques que recorden construccions prehistòriques, però d'una gran perfecció. N'hi ha de rodones, de quadrades i de marge, a part de mixtes.

Dipòsits d'aigua

Essencial per a tenir aigua per a ensulfatar i, si podria ser, per a regar una mica. Les més espectaculars són barraques baixes que cobreixen un clot a terra, fetes exactament igual que les barraques grosses. Se'n troben també en forma de clot a terra al capdavall de rases que baixen de la muntanya, de diferents tipologies.

Dipòsit per a ensulfatar

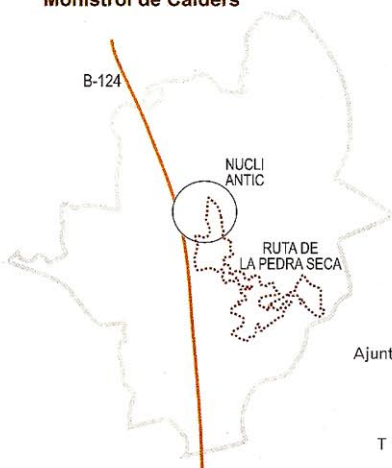
Solen ser més alts, tot i no ser gaire grossos, i fets de ciment. Els caracteritza el color blau que han adquirit, a l'interior, per l'acció dels sulfats.

Forats del fato

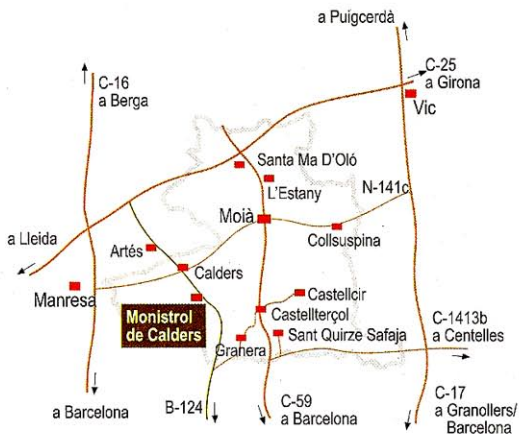
De tant en tant, a les parets de les vinyes o a l'interior de les barraques, es troben uns forats, majoritàriament quadrats, que servien per a deixar-hi el farcell amb la teca per als àpats que s'havien de fer a la vinya mateixa (popularment, fato), el càntir, la bóta de vi i les eines, quan calia.

Monistrol de Calders

Més informació:
 Ajuntament de Monistrol de Calders
 T 93 839 90 00
www.monistrolcalders.diba.es
 Consorci del Moianès
 T 93 830 14 18 - 93 820 80 00

Ajuntament de Monistrol de Calders

ecomuseu
del Moianès

CONSORCI PER LA PROMOCIÓ
DELS MUNICIPIS DEL MOIANÈS

Diputació

Barcelona

xarxa de municipis